Euroopa Parlamendi presidendi Roberta Metsola kõne Euroopa Ülemkogu 30. ja 31. mai 2022. aasta erakorralisel kohtumisel Brüsselis

Austatud kolleegid

Oleme tänaseks saavutanud enneolematuid tulemusi, astunud ühte sammu ja reageerinud ühtselt viisil, mis on üllatanud isegi kõige lootusetumaid küünikuid.

Seni on avalik arvamus olnud meie poolt. Meie inimesed on avanud oma kodude uksed ja oma südamed kuuele miljonile ukrainlasele. Nad on enamjaolt leppinud mõttega, et sõda toob kaasa kulutusi, ja nad on nõudnud jõulist reageerimist.

Olen mures selle pärast, mida toob kaasa selle suhtumise vältimatu muutumine. Meile kõigile avaldavad survet nii päeval kui öösel sõda kajastavad uudistekanalid koos Venemaa levitatava desinformatsiooni ja väärinfoga, samuti kestvalt kõrged hinnad.

Peame endale kindlaks jääma ja hakkama lisaks Ukrainale kiiresti antavale hädaabile kavandama pikaajalist tegevust selles piirkonnas. Euroopa peab asuma ja jääma juhtkohale.

Euroopa Parlamendi seisukoht Ukraina taotluse suhtes saada ELi liikmeks on kõigile teada. Kandidaatriigi staatus annaks Ukrainale lootust. See annaks Ukrainale võimaluse osaleda erinevates programmides ning ruumi ja aega reformide läbiviimiseks. Tegemist ei ole kiirlahendusega ning me ei tohiks sellist muljetki jätta. Kandidaatriigi staatus – tõeline väljavaade liidu liikmeks saada – mõjub riikidele pöördeliselt. Oleme seda näinud mitme riigi puhul, kes tänasel kohtumisel osalevad. Oleme seda näinud ka Albaania ja Põhja-Makedoonia puhul, kellele, muide, oleme võlgu konkreetse vastuse.

Ukraina vajab lootust ja väljavaateid just praegu, vastasel juhul sunnime Kiievit neid mujalt otsima.

Viibime hetkes, mil Euroopa Liit peab muutuma tõeliseks ülemaailmseks demokraatiale viivaks jõuks. Peame hoidma kõrgel liberaalse demokraatia lippu maailmas, mis muutub üha keerulisemaks ja ohtlikumaks.

Keegi ei väida, et see on lihtne, kuid see on pingutamist väärt.

Komisjon on sanktsioonide kehtestamisel õigustatult julgelt toiminud ja me peame samas suunas jätkama. Loodan tõesti, et täna jõutakse kokkuleppele, sest vastupidist ei saa me endale lihtsalt lubada. Liidu eesmärgiks peab jääma Venemaa energiast loobumine. Me ei tohiks esimesena järele anda, kuid me ei saa võimaldada piiramatut paindlikkust, kaotamata seejuures elanikkonna usaldust ja näimata nõrgana Venemaa silmis, kes, teadagi, nõrku ei austa.

Sõbrad, pidagem meeles, et Lukašenka ja Putin on sama mündi kaks külge. Sarnaselt Venemaa-vastastele sanktsioonidele tuleb kehtestada sanktsioonid Valgevene suhtes. Sellest seisukohast ei tohi me taganeda. Need, kes on demokraatliku Valgevene nimel kõigest loobunud ja ootavad meilt toetust, vaatavad taas meie poole.

Surve, mida Venemaa sissetung on põhjustanud ülemaailmsetele toiduainete tarneahelatele, on äärmiselt murettekitav. See ulatub Euroopast palju kaugemale. Pole välistatud, et maailma ähvardab reaalne näljahäda. Kui Ukrainal ei lasta oma põlde harida, ootab meid ees aastatepikkune ülemaailmne toiduvarude nappus.

Venemaa teab seda ja kasutab seda väljapressimiseks, täites ise oma ladusid Ukrainast varastatud nisu ja muu teraviljaga. Me peame kiiresti leidma viise, kuidas toimetada teravilja Ukrainast välja, sinna, kus seda maailmas kõige rohkem vajatakse. Peame suurendama Euroopa Komisjoni välja kuulutatud solidaarsuskoridoride arvu ja uurima muid võimalusi vilja transportimiseks.

Sõda Ukrainas on muutnud vältimatud vajadused veelgi tungivamaks. Peame suutma tagada oma energiasõltumatuse. Kava „REPowerEU“ on oluline, sest see aitab kiiresti vähendada liidu sõltuvust Venemaa gaasi-, nafta- ja söeimpordist ning kiirendab rohepööret.

Üldine energiasõltumatuse eesmärk on minu meelest kõige tähtsam.

Rohelise kokkuleppe eesmärkide täitmine on parim viis vabaneda ohtlikest sõltuvussuhetest partneritega, keda me ei saa usaldada.

Mis puutub gaasi- ja elektriturgu, siis peaksime mõlemas valdkonnas kiiresti tegutsema ühise eesmärgiga kaitsta Euroopa kodumajapidamisi ränkade hinnakõikumiste eest. Gaasi jaoks peaksime välja töötama ühised mehhanismid ja ühisostuplatvormid, samuti peaksime optimeerima oma elektriturgu, et vältida tulevast hinnavolatiilsust. Gaasi hoiustamise nõuet käsitlevate läbirääkimiste kiire lõpuleviimine näitab, et me suudame tulemusi saavutada, kuid vaja on veelgi enamat.

Peame käsitlema energiasse ja rohepöördesse investeerimist samavõrd keskkonnakaitselise kui julgeolekuküsimusena. Just sellepärast ongi pakett „Eesmärk 55“ nii oluline.

Meie julgeolek ja kaitse on kiiresti kujunemas eksistentsiaalseks küsimuseks. Me vajame vahendeid, et end kaitsta, ning me suudame seda teha ainult üheskoos. Peamine on töötada koostöö ja koostalitlusvõime suurendamise ning ressursside tõhusama ühendamise nimel.

Me peame reageerima ja saame seda teha viisil, mis pigem täiendab NATOt, kui konkureerib temaga.

Kõik see mõjutab ka eelarvet. Meil tuleb oma kaitse-eelarvet suurendada ja uurida, kuidas ühiseid eelarvevahendeid paremini kaitsevõime suurendamisse ümber suunata.

Lõpuks ka paar sõna majandusliku paindlikkuse kohta. Olukorras, kus COVID-19 pandeemia on äsja vaibunud, lähinaabruses käib sõda ja käsil on energiasüsteemi ümberkujundamine, võib lühiajaliselt kasu olla sellest, kui rakendame kuni 2023. aasta lõpuni eelarve-eeskirjade üldist vabastusklauslit. Samas ei tohi me lubada ülemäärast võlga, mis võiks piirata tulevaste põlvkondade võimalusi. Sellesse tasakaalu ja vastutusse tuleb tõsiselt suhtuda.

Euroopa vajab meie juhtimist. See, kuidas me lähikuudel reageerime, määrab kindlaks meie ühise tuleviku. Euroopa Parlament on valmis konstruktiivselt oma osa täitma.

Tänan teid.